

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)
Istorie

Testul 12

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Az Oszmán Birodalom gyors előretörése a Balkán félszigeten [...] fenyegetést jelentett Havasalföld (Țara Românească) számára. Mircea cel Bătrân úgy reagált, hogy ellenőrzése alá vonta Dobrotici despota országát, Dobrudzsát, és haderőt küldött Szerbiai Lázár támogatására a rigómezei/ Kossovopolje (1389) ütközetbe, amely a keresztény erők vereségével zárult. Az új szultán, Bajazid (Murád fia) a győzelem után hamarosan hadműveletekbe kezdett Anatóliában, ezért Mircea cel Bătrân akcióira az egyik török parancsnok, Firuz bej adott választ, aki egy rablóhadjáratot vezetett le [...] Havasalföldön (Țara Românească).

A török támadáskor a havasalföldi uralkodó és Luxemburgi Zsigmond magyar király között feszült viszony volt, a szörényi bánság (Banatul de Severin) miatti korábbi nézeteltérések okán. A magyar fenyegetés ellensúlyozására Mircea cel Bătrân – Petru Mușat moldvai (Moldova) uralkodó által – kapcsolatba lépett Jagello Ulászló lengyel királlyal és szövetséget kötött vele (1389), amit 1390-ben és 1391-ben megújítottak. A törökök jelenléte a Dunánál azonban szükségessé tette a Havasalföld és Magyarország közötti együttműködést. [...] Hogy a közelgő oszmán támadás tudatában megszilárdítsa helyzetét, Mircea [cel Bătrân] egy törökök elleni katonai együttműködés módozataira vonatkozó szerződést kötött Luxemburgi Zsigmonddal (Brassó/Brașov, 1395)”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „Amikor Vitéz Mihály (Mihai Viteazul) elfoglalta Havasalföld (Țara Românească) trónját, a nemzetközi körülmények kedvezőknek tűntek az oszmán elnyomó elleni felkeléshez. Amíg a balkáni népek felszabadulási mozgalmainak megfékezésére a Porta jelentős katonai erő alkalmazására kényszerült, az európai országok egy része az Ausztriai Ház kezdeményezésére és a Szentszék támogatásával létrejött «Szent Ligába» tömörült. A «Szent Liga» magába foglalta még Spanyolországot, valamint Ferrara, Toszkána és Mantova itáliai fejedelemségeket. [...] Az ország érdekei arra késztették Vitéz Mihályt (Mihai Viteazul), hogy szakítson az Oszmán Birodalommal és váljon [...] a törökellenes harc eszméjének támogatójává. Ezért Havasalföld uralkodója csatlakozott a «Szent Ligához» [...].

1594 novemberében kibontotta a szabadság zászlaját, először a bukaresti (București) törököket támadva meg [...]; majd kiterjesztette a hadműveleteket Havasalföld dunai (Dunărea) határainak visszaállítása céljából. Gyurgyevo (Giurgiu) megtámadása után Hârșova és Szilisztra feldúlása következett. A dunamenti erődökben zajló oszmán csapatösszevonásokra az uralkodó a legfontosabb erődítmények, Brăila [...], Turtucaia és Nikápoly elleni párhuzamos támadással válszolt.”

(Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

A források alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a **B** szövegben említett uralkodót! **2 pont**
2. Írjon ki az **A** szövegből egy információt az 1395-ös szerződésre vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsen meg két középkori államot, melyekre utalást tesz úgy az **A**, mint a **B** forrás is! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint az uralkodó szövetséget kötött a lengyel királlyal! **3 pont**
5. Írjon a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, meghatározva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be a román térségre vonatkozó két XIV. századi történelmi eseményt, az **A**. forrásban említetteken kívül! **6 pont**
7. Említsen meg egy hasonlóságot a IX-XIII. századi román térségben fellelhető helyi autonómiák között! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„1938. február 10-én Octavian Goga [...] kormányát leváltották. A Miron Cristea pátriárka vezette új kormány már nem egy új parlamenti többséget vagy politikai alakulatot jelentett. A királyi akarat megnyilvánulása volt. Az 1938. február 20-i új Alkotmány sem a különböző alkotmányozó tényezők akaratának közös megegyezését fejezte ki. [...] Az uralkodó elsőbbségi elvének bevezetésével, a törvényhozó hatalmat a király gyakorolta a kétkamaras Parlament által, amely a törvényesítésre korlátozódott és korporatív jellege volt. A végrehajtó hatalmat szintén a király gyakorolta a kormány által, amit a király nevezett ki és mondott le a Parlament előtti politikai felelősségvállalás nélkül. A demokratikus jogok és szabadságok jelentősen le vannak csökkentve. [...] A parlamenti rendszert egy önkényuralmi rendszer váltja fel. Az új Alkotmány véget vetett az államhatalmi ágak szétválasztásának, bevezette a halálbüntetést, a közbűntényt [...] A II. Károly által 1938-ban bevezetett önkényuralmi rendszer nem egy programon alapult, hanem egy kamarillán [...]. Ez a kamarilla [...] nem késlekedett, hogy a rendszert válsághelyzetbe sodorja. II. Károly a hadseregre és a rendőrségre támaszkodva kormányoz. [...]

A világháború, a második, közeledik, s a szövetségekben annyira bővelkedő Románia (România) fokozatosan kezdi elveszteni mindegyiket. [...] 1939 márciusában Románia (România) kereskedelmi szerződést írt alá Németországgal, ezáltal a német állam vált Románia fő beszállítójává és áruinak elsődleges vásárlójává. Az ország gazdasága (különösen a kőolaj) fokozatosan alárendelődik a német érdekeknek. Anglia és Franciaország reagál, sürgősen (korlátozott értékű) kereskedelmi megállapodásokat kötnek Romániával és garantálják Románia függetlenségét (1939. április 23.), de a területi egységét nem [...]”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrás alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg Románia királyát, akit a forrásban említ! **2 pont**
2. Határozza meg a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Említse meg, az adott forrás alapján, a Románia és Németország közötti kereskedelmi szerződés aláírásának évét, és ennek az akciónak egy következményét! **6 pont**
4. Említse meg, az adott forrás alapján, az 1938-ban beiktatott kormányra vonatkozó két információt! **6 pont**
5. Fogalmazzon meg, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt az 1938-as Alkotmány előírásaira vonatkozóan, és támassza azt alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint a II. világháború utáni Románia politikai rendszere módosult a megadott forrásban bemutatott események utáni első évtizedben. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a modern román államról a XVIII-XIX. században témában, szem előtt tartva a következőket:

- nevezzen meg egy, a modern román államra vonatkozó, XVIII. században kidolgozott politikai tervezetet;
- említse meg két, a modern román államra vonatkozó, a XIX. század első felében kidolgozott politikai tervezetet, majd nevezze meg mindkettő egy-egy előírását;
- mutasson be egy történelmi eseményt, amely az 1851-1860 közötti időszak modern román államra vonatkozik;
- fogalmazzon meg egy véleményt a modern román állam fejlődésére vonatkozóan az 1861-1866 közötti időszakban és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.